

3. ไม่อยู่ในพื้นที่ป่าที่มีสภาพเป็น ต้นน้ำลำธาร ภูเขาสูงชัน
พื้นที่ล่อแหลมคุกคามต่อระบบนิเวศ หรือมีสภาพที่ควรรักษาไว้

4. ไม่เป็นบริเวณที่มีทิวทัศน์สวยงามอันควรรักษาไว้

5. ไม่เป็นพื้นที่ป่าที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการป่าไม้

6. ไม่เป็นป่าชายเลน

คุณสมบัติของผู้ขออนุญาตมีสิทธิ์ทำกิน

- เป็นบุคคลธรรมดา (ไม่ใช่นิติบุคคล)
- บรรลุนิติภาวะแล้ว และเป็นหัวหน้าครอบครัว
- เป็นผู้ที่ได้ทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัยในพื้นที่ที่ขอมีสิทธิ์ทำกินอยู่แล้ว

ค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายให้ทางราชการในการรับ สทก.

ประชาชนผู้ได้รับสิทธิ์ทำกินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ จะต้องจ่ายเงินให้กับทางราชการ ดังนี้

1. ค่าแบบคำขอมีสิทธิ์ทำกิน (ชส.1 ก) ฉบับละ 1 บาท
2. ค่าแบบคำขออนุญาตปลูกป่าหรือไม้ยืนต้น ฉบับละ 1 บาท
(ชส.1 ข) กรณีที่มีที่ดินเกินกว่า 20 ไร่
และประสงค์จะใช้ที่ดินนั้นเป็นการเพิ่มเติม
เพื่อการปลูกป่าหรือไม้ยืนต้น
3. ค่าธรรมเนียมหนังสืออนุญาต
 - 3.1 แบบ สทก.1 ก ไม่ต้องเสีย
 - 3.2 แบบ สทก.2 ก ไร่ละ 20 บาทต่อคราวอนุญาต 5 ปี
 - 3.3 แบบ สทก.1 ข ไร่ละ 20 บาทต่อคราวอนุญาต 10 ปี

สิทธิ์ และ หน้าที่ ของประชาชนผู้ได้รับ สทก.

สิทธิ์

1. สามารถอยู่อาศัยและทำกินต่อไปในเขตป่าสงวนแห่งชาติ โดยถูกต้องตามกฎหมาย
2. สิทธิ์ทำกินตกทอดไปถึงทายาทได้
3. สามารถขออนุญาตทำไม้ที่ได้ปลูกขึ้นภายในที่ดินที่ได้รับอนุญาต (ตาม แบบ สทก.1 ก สทก.2 ก หรือ สทก.1 ข) เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้ โดยไม่ต้องชำระค่าภาคหลวง และค่าบำรุงป่า
4. สามารถขอรับการสนับสนุนเงินทุน ตามโครงการที่กรมป่าไม้ และหน่วยงานต่างๆ จัดทำขึ้น

หน้าที่

หน้าที่ที่ผู้ได้รับหนังสืออนุญาต สทก. ต้องปฏิบัตินั้น คือ ข้อที่กำหนด เป็นเงื่อนไขของหนังสืออนุญาต แบบต่าง ๆ มีรายละเอียดปรากฏอยู่ด้านหลังของหนังสืออนุญาต แบบ สทก.1 ก สทก.2 ก และ สทก.1 ข สรุปสาระที่สำคัญก็คือ

1. จะต้องทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับ สทก. ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด และจะให้บุคคลอื่นนอกจากบุคคลในครอบครัว เข้าทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวมิได้
2. ห้ามซื้อ - ขาย ที่ดิน สทก.
3. ห้ามละทิ้งไม่ทำประโยชน์ หรือไม่อยู่อาศัยในที่ดินที่ได้รับ สทก.
4. ห้ามบุกรุกแผ้วถางป่าในบริเวณติดต่อใกล้เคียง
5. ให้ความร่วมมือพนักงานเจ้าหน้าที่ ที่มาขอตรวจสอบการปฏิบัติตามเงื่อนไขหนังสืออนุญาต สทก.

ผลของการไม่ปฏิบัติตาม “หน้าที่” หรือ ทำผิดเงื่อนไข

จะถูกเพิกถอน “สิทธิ์ทำกิน” โดยจะฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายในกรณีใด ๆ ก็ได้

การตรวจสอบการปฏิบัติตามเงื่อนไข

กรมป่าไม้จะส่งเจ้าหน้าที่ออกมาพบประชาชนผู้ได้รับ สทก. โดยสมำเสมอ เพื่อตรวจสอบการใช้ที่ดิน สทก. ว่าเป็นไปตามเงื่อนไขหรือไม่ หากถูกต้องก็จะมี “สิทธิ์ทำกิน” ต่อไปเรื่อย ๆ

หลักสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน สทก.

อย่าทิ้งที่ดิน “สทก.” ไว้เฉยๆ โดยไม่ทำประโยชน์ติดต่อกันเกิน 2 ปี จะทำให้ถูกเพิกถอนสิทธิ์ทำกิน

การขอรับสิทธิ์ทำกินตกทอด

ในกรณีที่ผู้ได้รับหนังสืออนุญาต สทก. ถึงแก่ความตาย ทายาทผู้ซึ่งถูกระบุชื่อให้รับสิทธิ์ทำกินตกทอดไว้ในแบบ ชส.4 (ใบสีฟ้า) จะต้องนำหลักฐานมรณบัตรของผู้ได้รับหนังสืออนุญาต สทก. พร้อมบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านของผู้ขอรับสิทธิ์ทำกินตกทอด ไปติดต่อเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ที่ประจำอยู่ที่สำนักงานท้องที่ที่ป่านั้นตั้งอยู่ (ส่วนจัดการที่ดินป่าไม้ สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ท้องที่) เพื่อขอรับสิทธิ์ทำกินตกทอด ภายใน 180 วัน

ข้อเสนอแนะการทำประโยชน์ที่ดิน สทก.

กรมป่าไม้ดำเนินการตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการให้สิทธิทำกิน (สทก.) ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ มุ่งเน้นช่วยเหลือราษฎรที่มีความจำเป็นในการครองชีพให้สามารถอยู่อาศัยทำกินได้อย่างถูกต้องเหมาะสมเป็นหลักแหล่ง ซึ่งที่ดินที่ราษฎรได้รับอนุญาตให้มีสิทธิทำกินนี้เป็นพื้นที่ที่ราษฎรจะใช้เลี้ยงตนเองและครอบครัว ในการประกอบอาชีพเพื่อดำรงชีวิตอย่างมั่นคงนั้น มีหลักการที่พืงนำมาใช้คือ แนวคิดเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีกระแสพระราชดำริชี้แนวทางการดำเนินชีวิตให้แก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอด

สรุปกรอบหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ฉะนั้นในการใช้ที่ดิน สทก. เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในพื้นที่ที่มีอยู่ และเพื่อให้เกิดความพอเพียงเลี้ยงตัวเองได้ในระดับชีวิตที่ประหยัด จึงควรนำแนวคิดของ เศรษฐกิจพอเพียง กับแนวทางปฏิบัติของ ทฤษฎีใหม่ ตามแนวพระราชดำริ มาปรับ ใช้ในที่ดิน สทก.

การวางแผนแบ่งพื้นที่ที่ได้รับ สทก.

